

Informatienota raad

Zaaknummer	Z-25-559291
Documentnummer	25-1039378
Van	College
Datum	8 mei 2025
Onderwerp	Update concretisering RES-zoekgebieden

Ter informatie

Kennis nemen van:

Graag informeren wij u over de uitvoering van de Regionale Energie Strategie Noord-Holland Noord (RES-NHN) in onze gemeente. We gaan daarbij ook in op een aantal kansrijke initiatieven die zich in onze RES-zoekgebieden bevinden. Allereerst geven we u een stukje achtergrondinformatie.

Aanleiding

Nationaal Klimaatakkoord

In het Nationaal Klimaatakkoord zijn afspraken vastgelegd om de CO₂-uitstoot met 49% terug te brengen in 2030. Dit als tussendoel voor een CO₂-reductie van 100% in 2050 ten opzichte van het jaar 1990. Uit het Klimaatakkoord vloeien taken voort voor gemeenten. Deze taken gaan over het energiezuiniger en aardgasvrij maken van onze wijken. En over het grootschalig opwekken van duurzame energie op land.

Pact van Westfriesland

In het pact van Westfriesland formuleerde Westfriesland de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit houdt in dat in 2040 het aanbod van duurzame energie even groot is als de totale vraag naar energie. Dit is een grote opgave. Realisatie van de ambitie om energieneutraal te zijn vraagt om:

- het realiseren van grootschalige energiebesparing;
- het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzamen van het gebruik;
- het vergroten van het aanbod van duurzame energie.

We zijn ons bewust van de omvang en complexiteit van de ambitie om energieneutraal te willen zijn.

Regionale energiestrategie (RES)

Voor de opgave rond de opwek van duurzame energie op land is Nederland opgedeeld in 30 energieregio's. Alle energieregio's dienden in 2021 een bod in hoeveel duurzame energie zij gaan opwekken in 2030. Hiervoor stelden zij een RES op. In de RES beschrijven provincie, gemeenten en waterschappen samen met netbeheerders hoe en waar hernieuwbare elektriciteit met zonnepanelen en windturbines kan worden opgewekt. Dit is aangegeven in zogenaamde zoekgebieden.

De optelsom van alle 30 RES-en is 55 TWh. Landelijk is afgesproken dat dit het nieuwe streefdoel is voor de RES-opgave. Door de snelgroeiende vraag naar duurzame elektriciteit is op alle fronten extra inzet nodig. Daarnaast ligt er ná 2030 ook nog een grote opgave. Daarom moeten we, zowel landelijk als in de regio, onverminderd werken aan de realisatie van de gezamenlijke ambitie van 55 TWh. Westfriesland maakt onderdeel uit van de RES-regio NHN. De Westfriesse gemeenten zien de RES-NHN als een van de instrumenten om energieneutraal te worden.

RES Noord-Holland Noord (NHN)

In de RES-NHN ligt de ambitie vast dat we 3,6 TWh aan duurzame energie opwekken in 2030. Westfriesland draagt voor 0,7 TWh bij aan deze ambitie. Hiervan wekken we inmiddels 0,243 op. In de RES-NHN zijn diverse zoekgebieden aangewezen waar gemeenten ruimte geven voor initiatieven. Op het grondgebied van onze gemeente bevinden zich 9 zoekgebieden. Deze zijn na een intensieve participatie tot stand gekomen. De zoekgebieden in de gemeente Medemblik bevinden zich:

- rond onderstations: de investeringskosten zijn hier relatief laag, omdat deze eenvoudig zijn aan te sluiten op het elektriciteitsnetwerk.
- rond bedrijventerreinen: hier is enerzijds het energieverbruik hoog, anderzijds is de beeldkwaliteit van bedrijventerreinen niet optimaal. Inpassing van duurzame energie rond de bedrijventerreinen heeft daarnaast het minste impact op de natuur.
- langs infrastructuur (wegen, spoorlijnen): aanleg is eenvoudig te realiseren waardoor de investeringskosten lager zijn. Ook is langs bestaande infrastructuur de impact op het landschap laag.

Daarbij geeft de gemeente Medemblik alleen ruimte voor de opwek van zonne-energie. De gemeente besloot geen nieuwe windturbines erbij te willen op haar grondgebied. De agrarische sector vormt een belangrijke pijler onder de economie van de gemeente. We willen dan ook zeer zorgvuldig omgaan met het inzetten van vruchtbare, agrarische gronden voor duurzame energieopwekking.

Vorig jaar herijkten we de RES-NHN, we informeerden u hierover. De herijking leidde tot een herbevestiging van het bod om 3,6 TWh aan duurzame energie op te wekken in 2030. Voor onze gemeente leidde dit niet tot noemenswaardige wijzigingen.

Beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland

Het Westfriesse landschap is ons dierbaar. We vinden het belangrijk dat initiatieven voor duurzame energieopwekking op een zorgvuldige manier in het landschap worden ingepast. Daarnaast vinden we het van belang dat er draagvlak in de omgeving is voor deze projecten en dat zowel de lusten als lasten van een energieproject in de omgeving terecht komen. Deze uitgangspunten verwerkten de Westfriesse gemeenten in het beleidskader wind- en zonne-energie Westfriesland. U stelde dit in 2023 vast. Met dit beleidskader kunnen we daadwerkelijk aan de slag met initiatieven voor het realiseren van zonneweides in de RES-zoekgebieden. Voor initiatieven buiten deze gebieden geven we geen ruimte.

Voorkeursvolgorde zon

Het Rijk kwam in 2023 met aangescherpte regels voor het plaatsen van zonnepanelen. Het Rijk wil voorkomen dat we onnodig vruchtbare agrarische gronden of natuurgebieden inzetten voor de opwek van energie. Deze regels vertaalde de provincie in haar Omgevingsverordening. Belangrijke uitzonderingen om hier van af te wijken zijn:

- Als er een combinatie is van een substantiële agrarische functie met een zonneweide;
- Als het initiatief een betekenisvolle bijdrage heeft aan het verminderen van de netcongestie of bij het efficiënter gebruiken van het netwerk (netneutraal).

Netcongestie

De belangrijkste randvoorwaarde om initiatieven aan te kunnen sluiten is het energienetwerk. Op dit moment knelt dit en hebben we te maken met netcongestie. Zowel voor het leveren van energie als op het terugleveren van opgewekte energie. De energievraag is enorm toegenomen door woningbouw, de energietransitie en economische groei. Ook het aanbod aan duurzame energie is fors toegenomen. Het energiesysteem is hier niet op gebouwd. Deze moet op alle denkbare niveaus worden uitgebreid. Van hoogspanningsverbindingen, nieuwe onderstations tot het aantal verdeelkasten in onze wijken. De huidige plannen om deze uitbreidingen allemaal te realiseren kent een doorlooptijd van minimaal 10 jaar. We vinden het belangrijk dat het initiatief geen invloed heeft op netcongestie. Voor de haalbaarheid van de initiatieven is dit dan ook randvoorwaardelijk. Zie ook de paragraaf hiervoor.

Concretisering zoekgebied

Eind 2023 organiseerden we een Westfriese bijeenkomst voor grondeigenaren in de RES-zoekgebieden. Dit leidde tot een aantal gesprekken met initiatiefnemers. Hiervan vinden we een viertal initiatieven kansrijk. De initiatieven passen binnen de hiervoor genoemde criteria. Het betreft initiatieven in de volgende zoekgebieden:

1. Zoekgebied 4: Midden station Zwaagdijk-Oost

Dit initiatief ligt nabij onderstation Westwoud. In totaal is voor dit initiatief 3,8 Ha nodig, waarbij 2-3 MWh kan worden opgewekt. Het initiatief combineert duurzame energieopwekking met batterijopslag en recreatie. Door het plaatsen van een batterij kan dit initiatief positief bijdragen aan het verminderen van de netcongestie. Meer dan een derde van het plangebied wordt gebruikt voor landschappelijke inpassing. Het idee is om daarbij wandel -en struinpaden aan te leggen.

2. Zoekgebied 6: A7 -nabij Broerdijk

Dit initiatief ligt tussen de snelweg A7 en de museumspoorlijn in. Het initiatief sluit aan op de lintbebouwing. In totaal is het plangebied 17,5 Ha groot, waarbij 22 MWh kan worden opgewekt. Met ECW zijn afspraken gemaakt over de aansluiting van dit initiatief op hun netwerk. Hierdoor belast dit initiatief het netwerk van Liander niet.

3. Zoekgebied 7: Bedrijventerrein Wognum

In dit gebied zijn twee initiatieven:

Een van de initiatieven is van transportbedrijf Simon Loos. Deze ondernemer wil een zonneweide ontwikkelen van 2 Ha aan de noordkant van het zoekgebied. Hier kan 2–3 MWh worden opgewekt. De opgewekte stroom heeft de ondernemer nodig voor eigen gebruik. Hierdoor is geen aansluiting op het elektriciteitsnet nodig, waardoor dit initiatief geen nadelige invloed heeft op de netcongestie. Bij eigen gebruik is er geen participatie nodig met de omgeving.

Het andere initiatief komt van inwoners en ondernemers uit het gebied zelf. Voor dit initiatief is 10 Ha nodig en kan 14 MWh opwekken. Het plangebied grenst aan meerdere zijden van het bedrijventerrein. Hierdoor is het nauwelijks zichtbaar voor de omgeving.

Zon langs de A7

Met provincie, Rijk en regiogemeenten werken we samen aan een verkenning om zonne-energie langs de A7 op te wekken. Deze verkenning is verbreed door ook te kijken naar mogelijkheden langs provinciale wegen. Concreet voor onze regio gaat het om mogelijkheden langs de Westfriisiaweg. Een landschapsarchitect maakt een eerste schetsontwerp over de landschappelijke inpassing van de opwek van zonne-energie langs deze wegen. Hiermee kunnen we dan een start maken met een participatietraject met omwonenden, waarna een definitief ontwerp opgesteld kan worden. Het Rijk kan vervolgens de gronden in een tender op de markt aan bieden.

Wieringerhoek

We informeerden u eerder over het besluit van de minister om te stoppen met de verkenning van een integraal zon-op-waterproject in de Wieringerhoek.

Het consortium Meerlicht vroeg begin 2023 bij het ministerie van EZK een projectbesluit aan voor het Buitendijks Plan. Met een projectbesluit zou dit project uitgevoerd kunnen worden. Begin februari heeft de minister deze aanvraag geweigerd. Het consortium heeft bezwaar aangetekend tegen dit besluit.

Kernboodschap

Met de uitvoering van de RES-NHN draagt de gemeente bij aan landelijke, regionale en lokale doelstellingen. Zo willen we als onderdeel van Westfriesland in 2040 energieneutraal zijn. In de RES-NHN zijn negen zoekgebieden opgenomen op het grondgebied van onze gemeente. In deze zoekgebieden geven we ruimte aan het realiseren van zonneweides. Met deze informatienota geven we u een update over de uitvoering van de RES-NHN. Hierbij geven we aan dat er kansrijke initiatieven zijn in een aantal zoekgebieden in onze gemeente. De initiatiefnemers gaan het participatieproces in. In gesprek met omwonenden haalt de initiatiefnemer input op over het initiatief voor het realiseren van een zonnepark.

Consequenties

We willen ruimte geven voor initiatieven voor duurzame energieopwekking. De RES-NHN vormt hiervoor de basis. We vinden het belangrijk dat initiatieven zorgvuldig worden ingepast in het landschap. Ook dragen we er zorg voor dat zowel de lusten als de lasten terechtkomen in het gebied waar de energieopwekking plaatsvindt. De agrarische sector vormt een belangrijke pijler onder de economie van de gemeente. We willen dan ook zeer zorgvuldig omgaan met het inzetten van vruchtbare, agrarische gronden voor duurzame energieopwekking.

Communicatie

Gelijktijdig met deze informatienota stuurden we een brief naar de omwonenden van de initiatieven. Het gaat om de omwonenden die binnen een straal rond 1 kilometer van het initiatief wonen. De kernraden zullen we informeren met een memo, waarin de brief aan omwonenden wordt meegezonden. In deze brief geven we informatie over het initiatief en het vervolgproces. Ook lichten we toe dat de initiatiefnemer de participatie met de omgeving gaat opstarten. Daarbij haalt de initiatiefnemer informatie op over bijvoorbeeld ontwerp, landschappelijke inpassing en (financiële) participatie. Met deze opbrengst scherpen de initiatiefnemers hun plannen aan.

Vervolg

De initiatiefnemers kunnen met de input van de omgeving een principeverzoek indienen bij de gemeente. Met dit principeverzoek adviseren wij de initiatiefnemers over de haalbaarheid van de plannen via de zogenoemde intake- en omgevingstafel. Bij een positief advies kan die initiatiefnemer een omgevingsvergunning aanvragen. Deze gaan we zorgvuldig beoordelen op basis van relevante wet- en regelgeving. Op basis van deze beoordeling kunnen wij een besluit nemen over de ingediende aanvraag. Deze bevoegdheid is bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet bij ons, het college neergelegd. We blijven u informeren over de diverse initiatieven.

Bijlagen

- Bijlage: Brief omwonenden - DOC-25-1039437
- Bijlage: RES zoekgebieden - DOC-25-1039440

